

Toen in 1962 Mgr Bekkers, bisschop van 's-Hertogenbosch, besloten had om, in overleg met Deken van den Acker uit Cuijk, naast de grote Martinusparochie in Cuijk een nieuwe parochie op te richten, werd Pastoor Smits benoemd tot bouwpastoor.

Daar sta je dan met de opdracht om in een compleet nieuwe wijk, nog maar in de beginfase van zijn opbouw, een nieuwe kerk tot stand te brengen. Gelukkig omvatte het grondgebied van de op te richten parochie het gebied Heeswijk en Ewinkel, een buurtschap in Cuijk waar praktisch alléén boeren woonden.

De bouwpastoor wist uit ervaring dat je met dat soort mensen wel iets kon ondernemen en dus zette hij z'n eerste schreden in die richting. Alhoewel er nog één grote boerderij staat, is er verder van al die boeren niet veel meer over. De oudste nog aanwezige uit die tijd was eigenlijk niet eens een echte boer, maar hij woont er nog steeds en hij houdt nog steeds enkele zoogkoeien.

Adri van Oorschot is niet in het gebied van de oude Heeswijk en Ewinkel geboren, maar hij woont er al vanaf 1964-65, de tijd waarin de Jozefkerk is opgericht.

Op de koffie haalden we samen herinneringen op uit de goede oude tijd.

We wisten beide nog precies wie er allemaal woonden en waar.

Uw verslaggever kwam dagelijks, en vaak ook 's nachts, op die boerderijen om zijn diensten te verlenen, hij was er wat je noemt 'kind aan huis'. Bij de Thelosen's, de Arts'en, Frans Verheijen, Piet Kusters, Jan Toonen, Grad van Kruisbergen, de Kinderen én Piet

Verbiesen, Huub Janssen, Piet Hofmans, van Raay, de Jilesen's, Kinderen Kloosterman en Harrie, later Tien Smits en ook nog Johan Graat.

Als je een reconstructie wilt maken, dan moet je erg diep in het geheugen tasten en dan nóg is het haast niet meer voor te stellen hoe het allemaal zat.

Het zou goed zijn als eens iemand de geschiedenis van deze kleine hechte leefgemeenschap vastlegde. Menigeen zou er

nog wat van kunnen leren. Hardwerkende, sobere maar tevreden mensen, die begrepen dat ze voor elkaar iets konden betekenen.

Hoogtepunten waren de Karnavalsoptochten in 1982 en 1983, waarbij ze met twee wagens ten strijde trokken.

Eén ding is zeker, het waren ook allemaal zonder uitzondering in 1964 ineens trouwe parochianen van de nieuwe Jozefparochie. De grootste boer van allen, Jan Toonen, werd meteen vice-voorzitter van het parochiebestuur gemaakt. En dat was van Pastoor Smits in meerdere opzichten een gouden greep !

U las het al, Adri is daar niet geboren. Zijn wieg stond op een middelgrote boerderij, een gemengd bedrijf met koeien, varkens, een paard en akkerbouw, in Maren-Kessel, de vroegere gemeente Alem, aan de Brabantse kant van de Maas, tussen Lith en Den Bosch.

Het boerenbestaan in die streek, ook wel de ‘Lage Maaskant’ genoemd, was hard. Tot 1926, toen de Beerse Overlaat gesloten werd, liep het gebied in de winter vaak onder water, soms zelfs meerdere malen per jaar.

Honderden, zo niet duizenden hectares grond waren in handen van één groot-grondbezitter, Mr Ewald Marggraff, bewoner van landgoed Zionsburg in Vught. Die familie had ook nog eens heel veel landerijen in Frankrijk. Adri spreekt de naam nog met enig ontzag uit, maar ook met gepaste tegenzin. De boeren pachtten de grond en hadden niets te vertellen, zelfs niet of ze er weiland van maakten of akkers. Ze hadden nooit zekerheid en konden niet vooruit. Daarbovenop nog de crisis van de dertiger jaren en ‘tel uit je winst’.

Kinderen hadden die boeren genoeg, zo ook bij Adri thuis.

Hij was de 8ste van 9 kinderen, en had 6 broers en 2 zusjes. Zijn vader stierf in 1939 op 46 jarige leeftijd. Adri was toen vier en de oudste van het gezin 13 jaar.

Met diep respect en een brok in de keel spreekt hij over zijn moeder.

Een diepgelovige, sterke en lieve vrouw die het bestond om in haar eentje dat grote gezin mét de boerderij overeind te houden.

Hij heeft zichzelf heel zijn leven haar tot voorbeeld gesteld en bij alles van betekenis wat hij deed en doet, vraagt hij zich af: ‘Wat zou moeder ervan zeggen ?’

Zij was een optimistische vrouw die bij tegenslag op het bedrijf altijd zei: ‘Als het maar áchter de brandmuur blijft’.

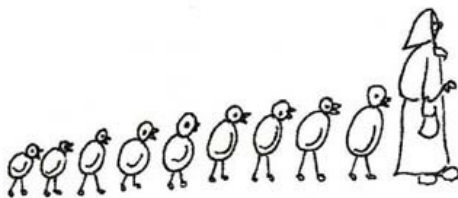
Van de pastoor kreeg ze geen hulp, alhoewel die wel eens op huisbezoek kwam. Toen ze een keer tijdens zo'n bezoek vertelde dat ze twintig biggen goed verkocht had zei de eerwaarde heer: 'Zou je dan geen gulden per big aan de kerk kunnen geven?'

In die barre tijden, ook tijdens en nog ná de Tweede Wereldoorlog, was er voor die boerenjongens uit de grote gezinnen natuurlijk niet allemaal werk op de boerderij, maar ook niet op andere plaatsen. De maatschappij stak nog zo heel anders in elkaar als heden ten dage. Gelukkig kwam de industrie in Oss en omgeving wat opzetten met de nodige werkgelegenheid, net zoals ook in Cuijk.

Moeder van Oorschot hield haar kinderen altijd voor: 'Ik bid Onze Lieve Heer van het kruis dat jullie allemaal werk krijgen en dat het jullie allemaal goed mag gaan'. Haar grootste beloning en trots is geweest dat ze nog heeft mogen meemaken dát het ze inderdaad allemaal goed is gegaan.

Adri vertelt prachtig hoe ze met het hele gezin bijna dagelijks naar de mis van half acht gingen.

Ook in de snijdende wind in een koude winter, en dan liep moeder als een kloek voorop en alle "kuikens" met een doek om de kop in een rijtje achter haar aan.

Op z'n 9de jaar was Adri al "rommeschepper", een verantwoordelijk werk, waarbij maandelijks, namens de melkcontroledienst, op de boerderijen de dagmelkproductie van de afzonderlijke koeien gemeten werd. Daarbij werd een melkmonster in een flesje gedaan om later vet- en eiwitgehalte per koe te controleren. Dat allemaal om het vee te verbeteren door selectie van de beste geefsters. Het leverde hem, en de familie, een leuk zakcentje op.

Moeder, die van zichzelf Wilhelmina van Vugt heette, had zoveel visie dat ze Adri na de lagere school naar de Landbouwschool in Oss stuurde, 15 km heen, 15 km terug, 4 jaar lang, weer of geen weer. Met een diploma op zak kon je nog alle kanten op.

Hij bleek een goede leerling te zijn. Daarom kon hij 's avonds en in de vakanties nog met zijn broers meewerken op de boerderij zonder dat dit ten

koste ging van de studieresultaten. Af en toe kregen de broers ook nog tijd om een potje te voetballen, met oude munitiezakjes uit de oorlog, volgestopt met hooi. Dat was eigenlijk de enige ontspanning !

Adri volgde na de Landbouwschool nog economie cursussen en enkele jaren de Tuinbouwschool in Oss.

Toen hij de leeftijd had, vervulde hij z'n militaire dienstplicht bij de Stoottroepen, die hij met enige zelfspot de 'zandhazen' noemt. In Blerick, Roermond en vooral ook in de kazerne in Grave. Daar had de familie vlak bij de kazerne zo'n 'ver weg' familielid zitten, een boer waar Adri na de dienst wel eens op bezoek ging. Hij ontmoette daar z'n toekomstige vrouw en moeder van zijn kinderen, Zus Thelosen van de Ewinkel, die daar vaak bij haar zusje, de boerin, ging helpen.

Toen hij afzwaaide was er niet zomaar werk te vinden en dus bleef hij maar een jaar thuis om z'n broers te helpen, die inmiddels de boerderij hadden overgenomen en uitgebreid. Eindelijk lukte het en kreeg hij een baan op de veemarkt en markthallen in Den Bosch.

Via dat werk kwam hij in aanraking met het Ministerie van Landbouw en daar werd hij voor een half jaar aangenomen als leerling medewerker en hij is bij die baas nooit meer weg gegaan.

Na een opleiding werd hij ambtenaar 'kwaliteitsbeoordeling' en opzichter bij de interventie van boter, kaas, vlees en andere zaken. Dat alles in het kader van EEG regelingen. Uit angst om nog weer eens zoveel honger te krijgen als in de Tweede Wereldoorlog produceerde iedere staat binnen de EEG, onder leiding van Landbouwcommissaris Mansholt, als een gek grote hoeveelheden voedsel. Daar hielden ze dan bergen van over. Enorme massa's vlees bijvoorbeeld, werden vanwege een te overvloedig aanbod uit de markt genomen tegen een voor de boeren nog acceptabele prijs (10 gulden per kilo) om na een dure gekoelde opslag (kosten 4 gulden per kilo) na enkele jaren voor een 'prikkie' (2 gulden per kilo) aan de Oostbloklanden te worden verkocht. Wagonladingen, treinenlang, werden zo uit de voorraad van de EEG gehaald. Dat alles stond natuurlijk onder streng ambtelijk toezicht en daar was Adri dan bij betrokken, vooral bij het vlees. Hij was lid van het zogenaamde 'zwerfkorps' en zoals het woord al zegt, hij werd ingezet in heel Nederland.

Uiteindelijk kwam hij als kwaliteitsbeoordelaar te werken op de varkens slachtbedrijven in het zuiden en oosten van het land. Het ging erom de vetvlees verhouding bij varkens te bepalen, om zodoende ook cijfermateriaal te hebben om de kwaliteit van vleesvarkens te verbeteren. Hij was lange tijd de jongste ambtenaar in die functie.

In 1960 trouwde hij. In de Martinuskerk met een plechtige trouwmis, toen nog met drie heren, deken van den Acker, geflankeerd door kapelaan Nijhuis en kapelaan van de Ven. Adri en Zus gingen wonen op de Beerseweg 5, en hielden de vorige eigenaresse, Mevrouw Gerrits van den Ende bij hen in huis.

Het boerenhart bleef echter kloppen en dus besloten ze na een aantal jaren het keuterijtje van Piet Verbiesen op de Ewinkel te kopen. Daar lag wat grond bij en dat was wat Adri nodig had. Hij fokte stieren op, die hij als jong kalf kocht op de kwaliteit van de afstamming. Als ze dek-rijp waren verkocht hij ze aan boeren met roodbonte koeien over heel Nederland.

Adri en Zus kregen samen vier kinderen, twee meisjes en twee jongens. Jammer genoeg is hun huwelijk een aantal jaren geleden op de klippen gelopen. In diezelfde tijd kreeg hij een ernstige aandoening aan de borst, maar lijkt daar inmiddels goed van genezen te zijn. Dat waren donkere jaren in zijn leven, maar gelukkig kwam er voor hem na de regen ook weer zonneschijn !

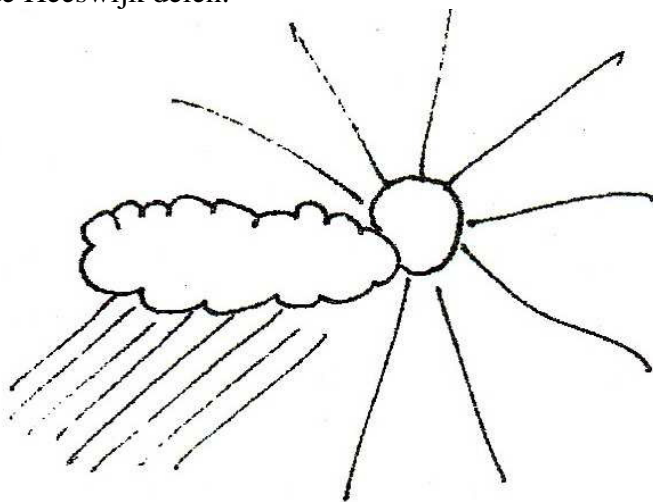
De kinderen doen het goed, schonken hem kleinkinderen en je zou kunnen zeggen: “de geschiedenis herhaalt zich”. Zo zit het leven in elkaar, met natuurlijk allerlei variaties op het thema.

Hij vult veel van zijn vrije tijd in met allerlei vormen van sport om fit te blijven. Dat heeft hij als jongeman al gedaan, zelfs als voetballer bij JVC. Zijn zonen waren goede voetballers en Guido heeft jarenlang in het eerste van JVC gespeeld. Geert Jan was misschien nog wel beter, maar had zichzelf wat minder onder de duim en trainde te weinig. Adri heeft het diepe geloof van zijn moeder overgenomen. Je zou alleen kunnen zeggen, ‘de mannelijke variant daarvan’ ! Geen poespas, maar recht toe recht aan.

We vinden hem wel iedere zondag in de Jozefkerk. En hij vindt dat we bij de Jozefparochie niet zoveel aan doemdenken moeten doen. We moeten de

zaak op een positieve manier bekijken, dan kunnen we nog lang plezier kunnen beleven aan onze parochie. Hij is ook nog een beetje 'vliegende kiep' bij verschillende taken. Van parochieblaadjes rondbrengen tot het rijden van pastor Kees als dat eens nodig mocht zijn.

Samen hebben we in ons gesprek gedurende drie volle uren heel wat zaken bij de kop gehad, vooral ook omdat we heel wat ervaringen op de Ewinkel en de Heeswijk delen.

We hebben het daarbij niet alleen bij koffie gelaten, want zo zitten we beiden niet in elkaar.

Een serieus gesprek, met uitschieters naar boven en naar beneden.

Maar wel een gesprek waar we beiden wijzer van zijn geworden en we hebben er lijkt het, alle twee weer een vriend bij.

Adri, bedankt en het moge je goed gaan, samen met Rini en je kinderen.

Deze pdf-versie is gemaakt door Peter Broekmans.